

Pracovní listy – laboratorní cvičení A

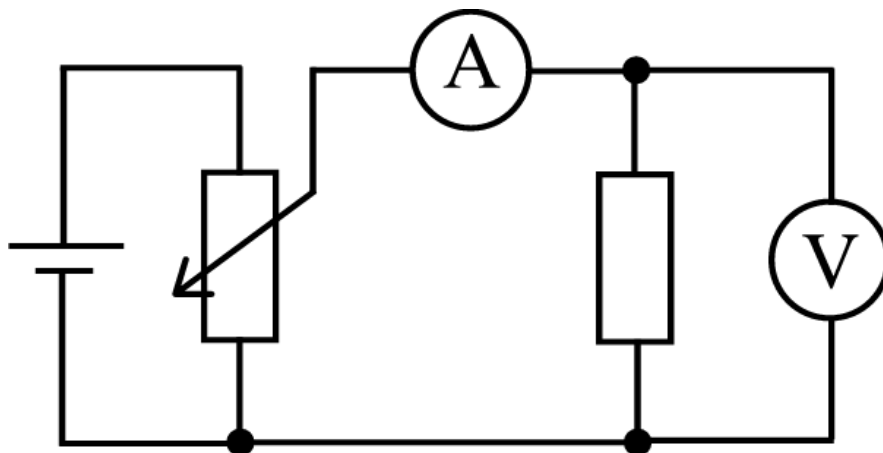
Úkol: Změřte tepelnou kapacitu vody s využitím směšovacího kalorimetru s topnou spirálou.

Pomůcky: Směšovací kalorimetr s elektrickou topnou spirálou, zdroj stejnosměrného napětí, potenciometr, ampérmetr, voltmetr, spojovací vodiče, teploměr, stopky, odměrný válec

Postup: Pomocí odměrného válce odměříme vhodné množství vody, využijeme toho, že hmotnost 1 mililitru vody je 1 gram.

Hmotnost vody $m = \dots\dots\dots \text{g} = \dots\dots\dots \text{kg}$

Kalorimetr zapojíme dle schématu:

Změříme počáteční teplotu t_1 vody v kalorimetru.

$t_1 = \dots\dots\dots ^\circ\text{C}$

Zapojíme proud, pomocí potenciometru udržujeme stálé hodnoty napětí a proudu.

Napětí $U = \dots\dots\dots \text{V}$

Proud $I = \dots\dots\dots \text{mA} = \dots\dots\dots \text{A}$

Měříme čas a teplotu vody, výsledky zapisujeme do tabulky:

Číslo měření	Čas/s	Teplota/ $^\circ\text{C}$
1	0	
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Doba ohřívání $t = \dots\dots\dots$ s

Přírůstek teploty $\Delta t = t_{10} - t_1 = \dots\dots\dots$ °C – $\dots\dots\dots$ °C = $\dots\dots\dots$ °C

Měrnou tepelnou kapacitu vody vypočteme podle vzorce:

$$c = \frac{UIt}{m\Delta t}$$

$$c = \frac{(\dots\dots\dots) * (\dots\dots\dots) * (\dots\dots\dots)}{(\dots\dots\dots) * (\dots\dots\dots)} = \dots\dots\dots \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$$

Závěr

Naměřili jsme měrnou tepelnou kapacitu vody $\dots\dots\dots \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

V tabulkách je uváděna hodnota asi $4200 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

Tyto hodnoty se přibližně shodují* neshodují*. Rozdíl může být způsoben $\dots\dots\dots$.

* nehodící se škrtněte

Pracovní listy – laboratorní cvičení B

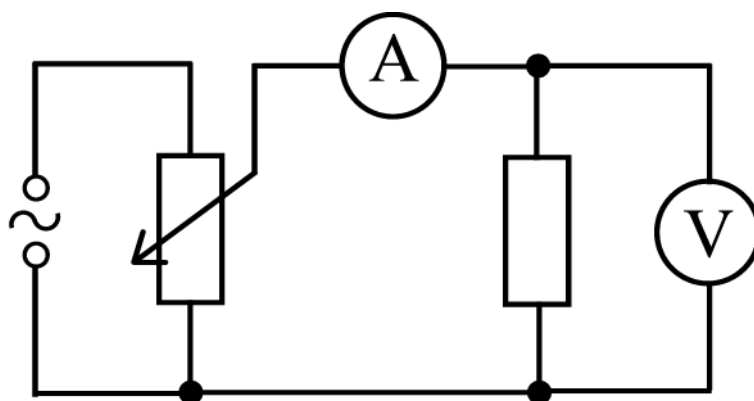
Úkol: Změřte měrnou tepelnou kapacitu vody užitím směšovacího kalorimetru s topnou spirálou.

Pomůcky. směšovací kalorimetr s elektrickou topnou spirálou, zdroj střídavého napětí, potenciometr, ampérmetr, voltmetr, spojovací vodiče, teploměr, stopky, odměrný vále

Postup: Pomocí odměrného válce odměříme vhodné množství vody, využijeme toho, že hmotnost 1 mililitru vody je 1 gram.

Hmotnost vody $m = \dots\dots\dots \text{g} = \dots\dots\dots \text{kg}$

Kalorimetr zapojíme dle schématu:

Změříme počáteční teplotu t_1 vody v kalorimetru.

$t_1 = \dots\dots\dots ^\circ\text{C}$

Zapojíme proud, pomocí potenciometru udržujeme stálé hodnoty napětí a proudu.

Napětí $U = \dots\dots\dots \text{V}$

Pracovní listy – laboratorní cvičení C

Úkol: Změřte měrnou tepelnou kapacitu pevného tělesa, např. starého závaží, užitím směšovacího kalorimetru a vody se známou měrnou tepelnou kapacitou c_2 .

Pomůcky: Směšovací kalorimetr, míchačka, staré závaží, teploměr, laboratorní váhy, sada závaží, odměrný válec, teplá voda.

Postup:

- 1) Na laboratorních vahách změříme (zvážíme) hmotnost tělesa, $m_1 = \dots\dots\dots$ g.
- 2) Změříme teplotu vzduchu v laboratoři. Pokud zde bylo těleso umístěno delší dobu, je jeho teplota rovna teplotě vzduchu, $t_1 = \dots\dots\dots$ °C.
- 3) Odměříme jisté množství vody, $m_2 = \dots\dots\dots$ g, a přelijeme do kalorimetru. Změříme teplotu vody v kalorimetru, $t_2 = \dots\dots\dots$ °C.
- 4) Vložíme těleso do vody a kalorimetr zakryjeme víčkem. Občas mírně zamícháme.
- 5) Po dosažení tepelné rovnováhy změříme výslednou teplotu, $t = \dots\dots\dots$ °C.
- 6) Vypočítáme měrnou tepelnou kapacitu tělesa c_1 .

Těleso přijalo od vody teplo Q_1 a to se rovná teplu Q_2 , které voda odevzdala. Ztráty zanedbáme.

$$Q_1 = Q_2$$

$$m_1 c_1 (t - t_1) = m_2 c_2 (t_2 - t)$$

$$c_1 = \frac{m_2 c_2 (t_2 - t)}{m_1 (t - t_1)}$$

$$c_1 = \frac{\dots\dots \cdot \dots\dots \cdot (\dots\dots - \dots\dots)}{\dots\dots \cdot (\dots\dots - \dots\dots)} \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$$

$$c_1 = \frac{\dots\dots\dots \text{J}}{\dots\dots\dots \text{kg} \cdot \text{K}}$$

Měření jsme ..... krát zopakovali, výsledky zapsali do tabulky a vypočítali průměr.

Tabulka:

Číslo měření	$c_1 / \text{J} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$
1	
2	
3	
4	
Průměr	

Závěr:

Naměřili jsme průměrnou hodnotu měrné tepelné kapacity tělesa ... .. $\frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

Podle vzhledu by se mohlo jednat o .....

Podle tabulek by měrná tepelná kapacita měla být ....., což se přibližně shoduje* / neshoduje* s naší hodnotou.

Možné příčiny rozdílu jsou:

.....

* nehodící se škrtněte